

Mednarodna zaščita (azil) – prosilci za mednarodno zaščito in begunci v Sloveniji

28.2.2012

dr. Neža Kogovšek Šalamon
neza.kogovsek@mirovni-institut.si

Prosilec za mednarodno zaščito

- Prosilec za mednarodno zaščito = oseba, ki vloži prošnjo za status begunca
- Od kdaj?
 - Od trenutka vložitve prošnje
 - Ne od trenutka, ko izreče, da želi zaprositi za azil
- Do kdaj?
 - Dokler odločba o prošnji ne postane pravnomočna

Status begunca in subsidiarna zaščita

- Azil (Mednarodna zaščita)
 - Status begunca
 - Subsidiarna zaščita
- Terminologija:
 - Begunec
 - Oseba s subsidiarno zaščito
- NE: azilant (ne pomeni nič)

Begunec

- Begunec:
 - državlján tretje države,
 - ki se zaradi utemeljenega strahu pred preganjanjem, temelječem na rasi, veri, narodni pripadnosti, pripadnosti določeni družbeni skupini ali določenem političnem prepričanju,
 - nahaja izven države, katere državlján je,
 - in ne more ali zaradi takega strahu noče uživati varstva te države, ali
 - osebi brez državljanstva, ki se nahaja izven države, kjer je imela običajno prebivališče, in se zaradi utemeljenega strahu ne more ali noče vrniti v to državo.

Subsidiarna zaščita

- Oseba s subsidiarno zaščito:
 - državlján tretje države ali oseba brez državljanstva,
 - ki ne izpolnjuje pogojev za status begunca,
 - če obstaja utemeljen razlog, da bi bil ob vrnitvi v izvorno državo soočen z utemeljenim tveganjem, da utrpi resno škodo:
 - smrtno kazen ali usmrtitev;
 - mučenje ali nečloveško ali poniževalno ravnanje ali kazen;
 - resno in individualno grožnjo za življenje ali osebnost civilista zaradi samovoljnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.

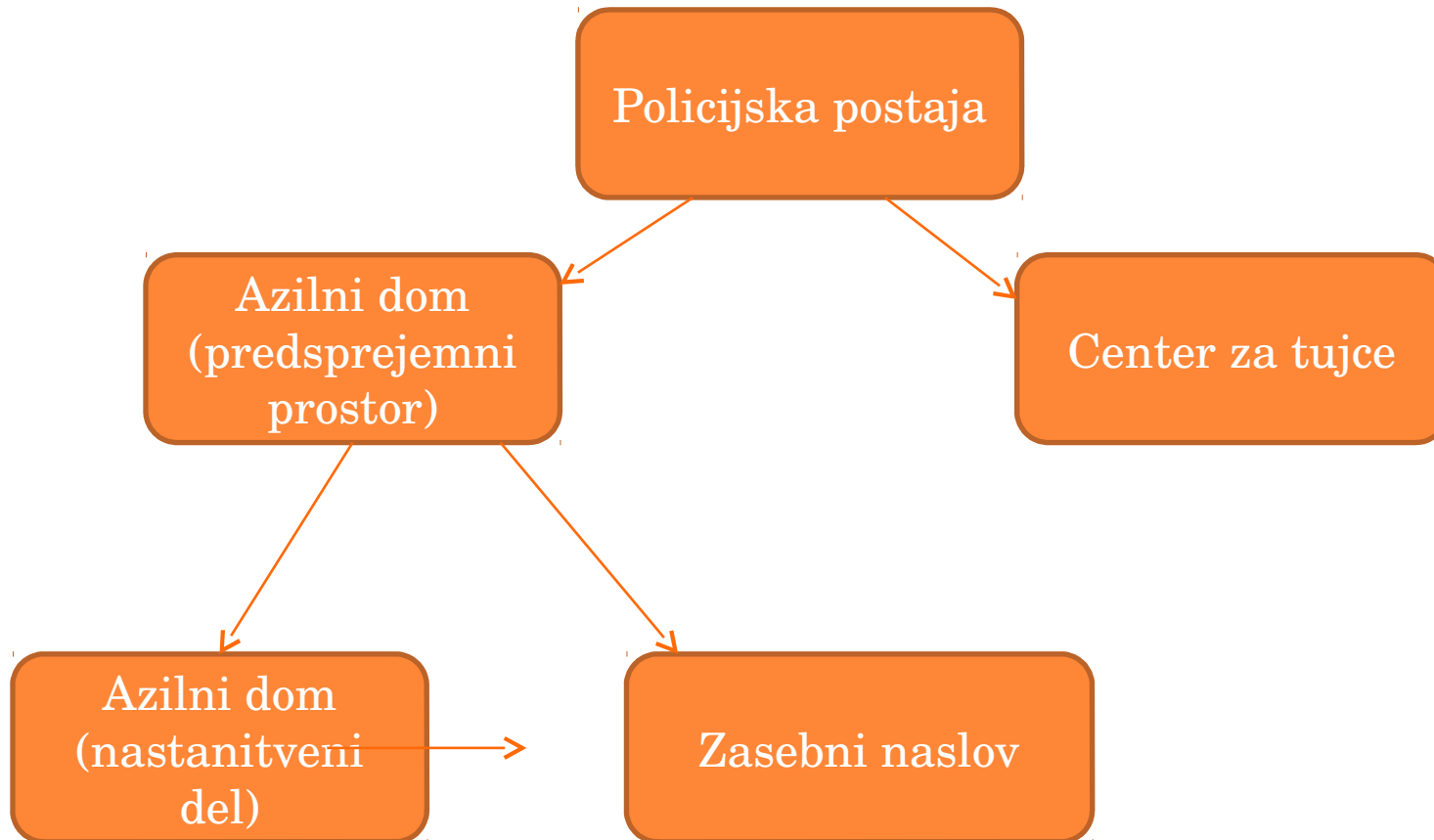

Začasna zaščita razseljenih oseb

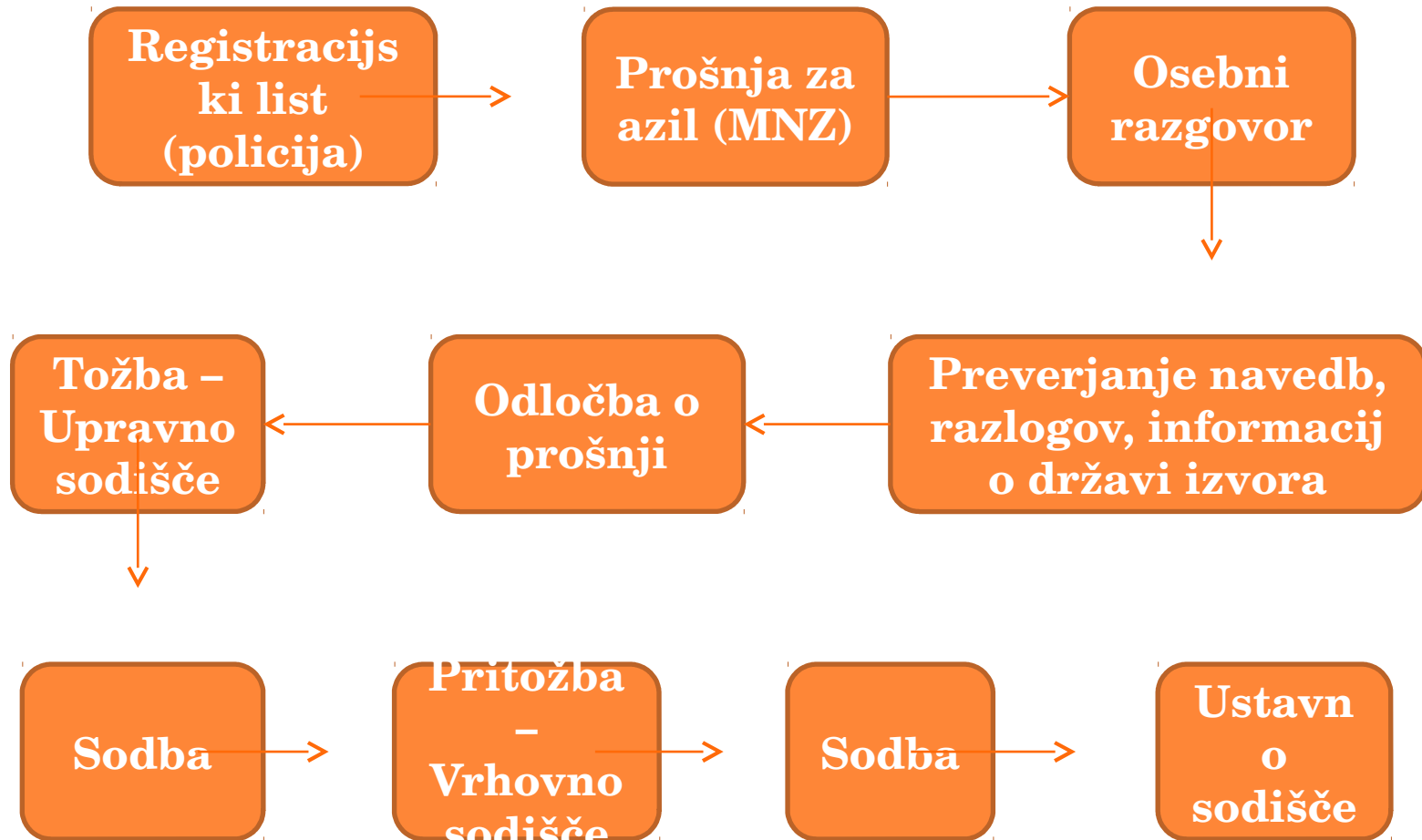
- Razseljene osebe
- Množični prihod v državo
- Dodeli se:
 - osebam, ki se ne morejo varno in trajno vrniti v državo ali regijo izvora zaradi vojne in njej podobnih razmer, oboroženih spopadov, okupacije ali množičnih kršitev človekovih pravic,
 - zaradi česar je ogroženo njihovo življenje ali telo ali so žrtve sistematičnega ali splošnega kršenja človekovih pravic in temeljnih svoboščin.

Postopek za pridobitev mednarodne zaščite / azila

Postopek za pridobitev mednarodne zaščite / azila

Omejitev gibanja

- Omejitev: 3 + 1 mesec
- Razlogi:
 - ugotavljanje istovetnosti prosilca
 - ogrožanje življenja drugih ali premoženja
 - sum zavajanja in zlorabe azilnega postopka:
 - lažna predstavitev razlogov, navedbe nekonsistentne, protislovne
 - brez utemeljenega razloga ni izrazil namena za vložitev prošnje
 - vložil prošnjo zato, da bi odložil odstranitev iz države
 - zavrača odvzem prstnih odtisov ali izvedbo fotografiranja;
 - lažna istovetnost ali ponarejeni dokumenti
 - namerno uničil ali odsvojil potno listino, osebni dokument
 - vložil še eno prošnjo z drugimi podatki
 - s kaznivim dejanjem lahko ogrozi nacionalno varnost ali javni red
 - prikril, da je pred tem že vložil prošnjo v drugi državi

Vloga tolmačev

- Prevajanje
- Vprašanje nepristranskosti
- Pomen točnosti prevoda
- Zagotovi država
- Problem nekaterih jezikov

Vloga svetovalcev za begunce

- Zastopanje, svetovanje, prisotnost na podaji prošnje, priprava na intervju
- Prava neuka stranka, tuja država, tuj jezik
- Zagotovi država (Ministrstvo za pravosodje)
- Pravna pomoč zagotovljena na:
 - Na vseh stopnjah (1999)
 - Samo na 2. in 3. stopnji (2006)
 - Na vseh stopnjah (2010)
- Problem: Center za tujce

Otroci brez spremstva

- Otroci, ki so na poti brez spremstva staršev ali skrbnikov

Posebno varstvo:

- Postavitev zastopnika za poseben primer (CSD!)
- Upoštevanje otrokove največje koristi
- Posebna pravila za nastanitev v azilnem domu
- Ne sme biti zaprt v center za tujce kot prosilec
- Po pridobitvi statusa primerna nastanitev (rejniška družina, stanovanjska skupnost...)

Pravice prosilcev za azil

- Prebivanje v RS
- Informiranje
- Prevajanje postopka
- Pravna pomoč
- Nastanitev
- Finančna pomoč o razselitvi
- Osnovna oskrba
- Žepnina (razen 2006-2011)
- Nujno zdravstveno varstvo
- Izobraževanje (diplome!)
- Delo (po 9 mesecih, če ni izdana prošnja)
- Humanitarna pomoč

Pravice beguncev

- Prebivanje v RS (dovoljenje za stalno prebivanje)
- Informiranje
- Nastanitev v integracijski hiši (1 leto) ali finančna pomoč za zasebno nastanitev
- Zdravstveno varstvo
- Socialno varstvo
- Izobraževanje
- Zaposlitev in delo (dostop do)
- Pomoči pri integraciji (tečajji)

Kvote oz. delitev bremen EU

- Delitev bremen med državami članicami EU
- Geografski razlogi obremenjenosti (Turčija)
- Zaželeno ciljne države (Francija, Velika Britanija)
- Podelitev statusa begunca osebam, ki so zanj zaprosile v drugi EU državi (Malta!)
- Pomen upoštevanja mnenja prosilca

Vloga EU

- Frontex – agencija za nadzor zunanje meje EU
- Evropska komisija – pripravlja predloge uredb in direktiv EU
- Evropski svet in Evropski parlament – sprejemata uredbe in direktive
- Cilj: skupna evropska azilna politika

Razlike (statistike, postopki)

- Vendar: velike razlike v stopnjah odobrenih prošenj, velike razlike v postopkih

- Slovenija:

	2008	2009	2010
Vloge	240	201	246
Begunci	2 (1 %)	16 (8 %)	21 (9 %)
Subsidiarna	2 (1 %)	4 (2 %)	2 (1 %)

- Češka:

	2008	2009	2010
Vloge	1656	1258	979
Begunci	157 (10 %)	75 (6 %)	125 (13 %)
Subsidiarna	132 (8 %)	28 (2 %)	104 (11 %)